her hafta bir sohbet

hazırlayan: ABDİ İPEKÇİ

bu haftaki konumuz: DARÜŞŞAFAKA LİSESİ

konuğumuz: NAZIME ANTEL

1966 yılındanberi Darüşşafaka Lisesi müdürlüğü görevinde bulunan Nazıme Antel Orta ve Lise öğrenimi Arnavutköy Kız Kolejinde tamamladıktan sonra 1945'te İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Filolojisi bölümünden mezun olmuştur. 1954 e kadar resmi okullarda İngilizce öğretmenliği yapmış, 1955'te Darüşşafaka Lisesinde eğitim şefi olarak görev almıştır. O yıldanberi Darüşşafaka'ya hizmet eden Nazıme Antel altı yıldır okulun müdürlüğünü yapmaktadır.

İPEKÇİ — Efendim, Darüşşafaka Lisesi yanılmıyorsam önümüzdeki yıl 100. yılına girecek. Bu vesile ile bize, Darüşşafaka'nın bugüne kadar Türk eğitimine yaptığı hizmetleri ve bu kuruluşun özelliklerini belirtmenizi rica edebilir miyim?

ANTEL — Darüşşafaka Lisesi, bir asır evvel, yani 1863 senesinde Abdülaziz'in emriyle Cemiyeti Tedrisiye-i İslâmiye adiyle kuruluyor. Lise 1873 yılında öğretime başlıyor, önümüzdeki yıl 100. yılını tamamlamış oluyor. Darüşşafaka Lisesinin kuruluşundaki gaye, Türk islâm yoksul çocukların eğitim ve öğretimini sağlamaktır. Darüşşafaka Lisesi ilk kuruluşunda yüksek okul hüviyeti de kazanmıştı. Okul daha sonra sıkıntılara düşmüş ve 1954 yılında yeni Yönetim Kurulu Cemiyetin bütçesini, istikrarlı bir bütçe haline getirmek için iki büyük site inşa ettirmiştir. Bu yolla da yabancı dille öğretime karar verilmiştir. Bu Millî Eğitim Bakanlığının açmış olduğu kolejlere tekabül eder. Biz de yabancı dil olarak İngilizce ile öğretim yapma olanağını sağladık. Yeni İdare Heyeti devraldığı zaman, Darüşşafaka Cemiyetinin bütçesi 260 bin lira kadardı. Ve bunun 160 bin lirası da Hazine'den sağlanırdı.

İPEKÇİ — Onu soracaktım, yani gelirleri sadece bağışlara mı bağlı, yoksa devlet bütçesinden de yardım görüyor mu?

ANTEL — Devlet bütçesinden halen hiç bir yardım görmüyoruz. Bir süre hazineden 200 bin lira kadar bir yardım alıyor idik. Fakat beş seneden beri bu yardımı almıyoruz. Darüşşafaka Cemiyet ve Okulun bütçesi bugün doğrudan doğruya Darüşşafaka Cemiyetinin gayrimenkullerinden gelen kira üzerine kurulmuştur. Darüşşafaka Cemiyeti, teberru edilen gayrimenkulleri değerlendirir ve bunların gelirleriyle bütçesini sağlar.

İPEKÇİ — Bütçenin ihtiyaçlarını karşılamaya bu gelirler yetiyor mu?

ANTEL — Biz bir öğretim kurumuyuz. Daima mükemmele, daima daha iyiye gitmek azmindeyiz. Öğrencilerimizin adedini yükseltmek, kütüphanemizi çok daha zenginleştirmek, lâboratuvarlarımızı daha modern araçlarla teçhiz ederek daha çok deneyler yapmak olanağını sağlamak arzusundayız. Onun için bize bu bütçe yetiyor, artık burda durabiliriz gibi birşey sözkonusu olamaz. 1968 yılında karma eğitime gitme ve bir okul binası inşası kararlaştırıldı. Darüşşafaka Lisesine bu sene Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın şeref verdikleri açılış töreninde de belirtildiği üzere yeni tesisler ilâve edilmiştir. Dolayısiyle bir hayli borcumuz vardır. Yalnız Cemiyet borcu ödeyecek, plânlarını, programlarını hazırlamıştır. Daha genişleme arzusundayız. Onun için daha çok teberrua gayet tabiî ihtiyacımız var. Halen 610 öğrencimiz var. Bu öğrenci adedini bine çıkarmak hedefini güdüyoruz. 500'ü kız, 500'ü erkek olmak üzere top'am bin öğrenci hedefimiz. Binalar da bu sayı gözönünde tutularak inşa edilmiştir.

İPEKÇİ — Bütçeniz nedir aslında?

ANTEL — Okulun bütçesi, 1972 - 73 öğretim yılı için 5 milyon 600 bin lira civarında.

İPEKÇİ — Yaptığınız yatırımlar buna dahil değil mi? Yani yeni tesislerin inşası, yeni binalar...

ANTEL — Onun okulla alâkası yok. Yani 5 milyon 600 bin dediğim zaman, bunda Cemiyet bütçesini hariç tutuyorum. Bizim bu bütçede okulun yiyecek, öğrencilerin giyecek, ders, araç ve gereçleri, öğrenci harçlıkları, öğretmen ve idareci ücretleri, işçi ücretleri, yani bir okulun giderlerini karşılar bu bütçe. Bunun Cemiyetle ilgisi yok. Cemiyet bütçesi ayrıdır.

İPEKÇİ — Efendim, Darüşşafaka'nın özelliği, yalnız yoksul öğrenciler alan bir okul olmasından mı doğuyor?

ANTEL — Darüşşafaka'nın özelliği, yalnız yoksul öğrenciler alan ve bu öğrencilere burs sağlayan bir kurumdur. Eğitim Bakanlığının parasız yatılı imtihanları vardır. Muhtelif resmî ortaokul ve liselere parasız yatılı olarak öğrenci alınır. Bizim burdaki hususiyetimiz, onlardan farklı oluşumuz, biz öğrencilerimizin yiyeceklerini temin ederiz. Öğrencilerimizin hepsi yatılıdır ki, parasız yatılı oluyor. Ayrıca öğrencilerimize kitap, defter sağlarız. Çok yoksul durumda olan öğrencilerin cep harçlıklarını da temin ederiz ki, bu altıda bir kadardır. En bâriz fark da bizde mecburi hizmet olmamasıdır. Öğrencinin lise diplomasını aldıktan sonra Darüşşafaka Cemiyetine manevî bir borçtan başka hiç bir şeyi yoktur. Darüşşafaka Cemiyeti, Lisesindeki bu yardımı ile de yetinmemektedir. Bugün Darüşşafaka Cemiyetinden burs alarak yüksek tahsillerini yapan öğrencilerimiz vardır. Bizden mezun olduktan sonra da öğrencinin hemen hemen hepsinin durumu, yüksek tahsilini kendi olanaklariyle sürdüremeyecek durumda olduğu için bu öğrencilere burs sağlıyoruz. Yalnız Teknik Üniversitede, 17 öğrencimiz var. Darüşşafaka Cemiyetinin verdiği bursla tahsilerini sürdürüyorlar. Ayrıca Orta Doğu'da, Hacettepe'de okuyan bizden burs alan öğrencilerimiz vardır.

İPEKÇİ — Yetimlere öncelik mi tanıyorsunuz?

ANTEL — Beş sene evveline kadar, yalnız yetim öğrenciler alınırdı. Hatta öksüz, annesi hayatta olmayan, babası hayatta olan öğrenci bizim okulumuza giremezdi. İlkokulu bitiren 12 yaşında bir öğrencinin babasının elbette ki hayatta olmaması için ya bir kazâ, yahut bir iş kazâsı, yahut hastalık nedeniyle ölmüş olması gerekir. Biz harp içinde bir memleket değiliz. Müracaatlar çok az oldu. 200 - 250 ve nihayet 300... Bu öğrenciler arasından giriş sınavında başarı sağlayan, muayyen bir puanı tutturan öğrenci seçmek hemen hemen imkânsız bir hale geldi. Bu durum karşısında bir öğretim yılı için tesbit ettiğimiz kontenjanı çok düşük tutmak zorunda kaldık. 50 öğrenciden fazla kabul edemez duruma geldik. Çünkü, çok düşük puanlı öğrenciler girip başarısızlığa uğruyorlardı. Darüşşafaka Cemiyeti kongresinde bir karar alınarak, yoksul ailelerden gelen, annesi olmayan, veyahut annesi ve babası da hayatta olup da kendi imkânları ile orta öğrenimlerini yapamayacak öğrencilerin de Darüşşafaka'ya alınmaları kararlaştırıldı. Bu karar alındığı zaman kontenjanın yüzde 50'sinin yetim ve öksüzlere ayrılması öngörüldü. Şimdi 150 öğrenci aldığımız zaman, yetim ve öksüz öğrenci sayısı 75'den aşağı düşemez.

Darüşşafakada bütün öğrenciler yatılıdır. Okul öğrencilerine yüksek öğrenim için de burs sağlar. Üstelik öğrenciden mecburi hizmette istemez.

Öğrencilerin başarı oranı % 90 ile 98 arasındadır. Özel sınıf geçme metodlar uyğulama. Sınıfta kalan öğrenci çıkarılır.

Hazırlık sınıflarında özel metodlarla haftada 26 saat İngilizce dersi uygulanır. Sonra Kültür dersleri Türkçe, Fen dersleri İngilizcedir.

İPEKÇİ — Evet, bu bir bakıma onlara tanınan bir öncelik sayılabilir mi?

ANTEL — Gayet tabiî. Onlara tanınan bir önceliktir. Çünkü, kontenjanın yüzde 50'sini onlara tahsis ettiğimiz zaman, giriş sınavındaki puan durumu gözönüne alınır.

İPEKÇİ — Onların belirli bir puan tutturmaları gerekiyor?

ANTEL — Umumiyetle babalı ve anneli çocukların puan durumları giriş sınavlarında çok daha yüksek oluyor. Yani yetim - öksüzlerle, anneli, babalı öğrencilerin puan durumlarını karşılaştıracak olursak, anneli, babalı öğrencilerin lehine bir durum var. Zaten anneli, babalı müracaat eden öğrenci adedi de fazla olduğu için bu gayet normal.

İPEKÇİ — Yani yetimlerin ve öksüzlerin dezavantajlı durumu, yüzde 50 kontenjan tanınmak suretiyle karşılanıyor.

ANTEL — Evet.

İPEKÇİ — Yoksulluk durumunu nasıl tesbit ediyorsunuz?

ANTEL — 1971 - 1972 öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dairesince onaylanmış kayıt - kabul yönetmeliğimizde tesbit edilmiştir. Personel Kanunu gözönünde tutuldu. Personel Kanunundaki muayyen bir derece ve kademeler gözönüne alınarak, bir çocuklu, iki çocuklu, üç çocuklu ailelerin aylık net gelirlerinin barajları, yani tavan dereceleri tesbit edildi. Bize müracaat eden öğrenciler bir form doldururlar. Gayet tabiidir ki, 3000 - 2500'e yakın müracaat oluyor. Müracaat sırasında beyanlarının tahkiki imkânsız. Biz yoksul aile öğrencilerinin müracaat etmelerini ilân ediyoruz. Giriş sınavına, bütün form dolduran öğrenciler katılıyor. Puan durumuna göre sıraya koyduktan sonra öğrencileri, uzun bir yedek listesi de biz hazırlarız. Okul Müdürlüğünün vazifelendirdiği memurlar, bu giriş sınavında başarı kazanan öğrencilerin, asil ve yedek listede olan öğrencilerin, mali durumlarını, ailevi durumlarını mahallinde tetkik ve tahkik ederler. Beyanlarında bir aykırılık var mı, yok mu diye? İdare Heyetinde bu raporlar teker teker incelenir, kayıt kabul yönetmeliği gereğince barajın üstüne aşmamış olan öğrencilerin kabulü, barajın üstünde olan öğrencilerin de reddine karar verilir.

İPEKÇİ — Burdaki baraj maddi durum?

ANTEL — Aylık net gelirdir.

İPEKÇİ — Nedir tavanı?

ANTEL — Onu açıklamak istemiyorum, çünkü bir takım sakıncaları var. Muayyen bir miktar belirtildiği takdirde, ona göre bir takım aileler hazırlıklar yapıyor'ar. listeye girmek için.

İPEKÇİ — Yani siz barajınızı hiç bir zaman açıklamıyorsunuz. Onların beyan'arından sonra kendi tesbit ettiğiniz kriterlere uyguluyorsunuz?

ANTEL — Evet. Ailelerin maddî durumlarının tahkiki hakikaten çok güç. Gayrimenkulleri olabiliyor, onları gizliyorlar. Darüşşafaka disiplinli bir okul, iyi yabancı dil öğretebildiği ve şimdi bir orta öğretim müessesesine girmek problem olduğu için maddî imkânları yerinde olan aileler de çocuklarını bizim okulumuza sokmak istiyorlar. İmtihanı kazanmış olan bir çocuğu reddetmiştik. Velisine okulun yoksul aile çocuklarına ait olduğunu muayyen bir barajın üstünde, bunu yapamayacağımızı söyledim ve kendisine sordum, «Siz çocuğun buraya girmesini niçin istiyorsunuz?» dedim. Herhangi bir mektebe gönderebilirim. Yalnız burada disiplin iyi. Çocuğum iyi yetişecek, yabancı dil öğrenecek, dedi.

İPEKÇİ — Bu beyanlarda gerçeğe aykırılık oranı yüksek oluyor mu?

ANTEL — Eskiden bir hayli yüksekti. Yavaş yavaş azalmaya başladı. Biliyorlar ki, çok ciddi bir tahkikat yapılıyor ve yüzde yüz emin olmadan, objektif incelemelerden sonra çocuk reddediliyor. Hiç bir kayırma ile çocuk okula kabul edilmediğini bildikleri için nisbeten bu oran düşmeye başladı.

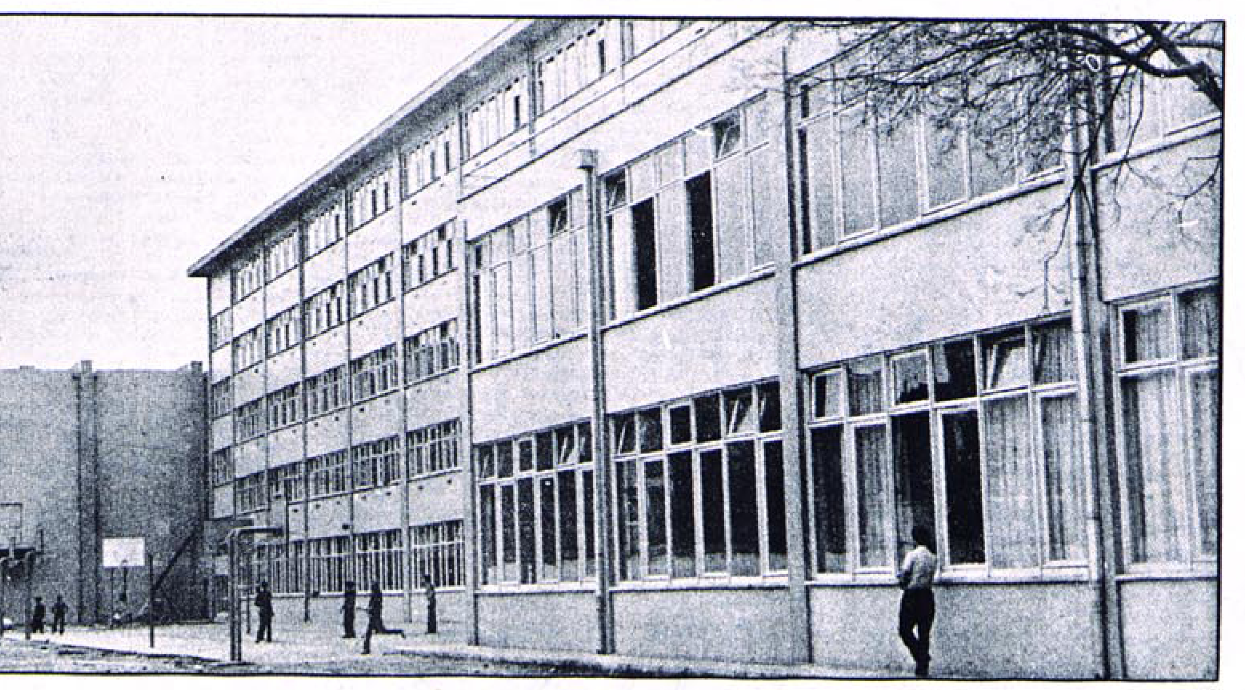

Darüşşafaka lisesinin 1971-72'de acılan tesisleri

İPEKÇİ — Yoksulluk, yetimlik, öksüzlük, psikolojik birtakım sorunları ister istemez yaratan durumlar. Bu psikolojik sorunları Darüşşafaka'nın bünyesi içerisinde çözmek için uyguladığınız özel metodlar var mı? Yahut böyle bir sorun var mı önce? Belki ben yanılıyorum...

ANTEL — Eskiden çocuklar, Türkiye'nin yetimleri sadece kendilerinden ibaret gibi bir garip tutum içinde olurlardı. Anneli - babalı öğrencilerin okula kabulü, bu psikolojik problemi tamamiyle ortadan sildi. Diğer okullarda olduğu gibi öksüz öğrenciler de, anneli - babalı öğrenciler de vardır. Binaenaleyh Darüşşafaka Lisesi bir yetim okulu olmaktan kurtulmuş oldu. Yoksulluk problemine gelince; öğrenciler eşit seviyededirler. Yani çok zengin, çok fakir, diye bir durum yok. Ve biz öğretim kadrosu ve idareciler çocuklarımıza, hayatta mühim olan şeyin karakter, zekâ ve başarı olduğunu telkin etmeye çalışıyoruz ve kendilerine devamlı olarak; Darüşşafakanın sağlam karakterli, çalışkan, zeki öğrencilere tam burs veren bir kurum olduğunu söylüyoruz. Bu kompleks zaman zaman ufak tefek problemlerle karşılaşmamıza rağmen, bir sorun olarak karşımızda bulunmuyor.

İPEKÇİ — Yani bu konuda özel bir politika izlemek zorunluğunu duymuyorsunuz.

ANTEL — Bizim okulun öğretmenlerinin tutumu muhakkak ki, herhangi bir okuldaki öğretmenin tutumundan farklıdır. Meselâ ben bunu şu şekilde bir misalle açıklayabilirim; paralı bir okulda, ücretli ve burslu okuyan öğrenciler arasında çok rahat para harcayan talebeler vardır, yoksul bir öğrenci, yoksulluğunu çok daha iyi anlayabilir. Nitekim bunun canlı misali, Darüşşafaka mezunları arasında Robert Koleje giden bir çok çocuğun başından geçti. Çok başarılı, çok zeki bir öğrencimiz, Robert Kolej yatılı bursunu kazandı. Fakat bana geldi, orada devam edemeyeceğim, aldığım para bana ancak yetiyor dedi. Sınıfımda arkadaşlarım bana ikramlarda bulunuyorlar. Ben onlara hiç bir şekilde mukabelede bulunamıyorum. Onun için orada devam edemeyeceğim dedi. Kaydını sildirdi. Ege Üniversitesine girdi.

İPEKÇİ — Evet bu anlamlı bir örnek. Ben bunu daha ileriki aşamalar için sormaya hazırlanıyordum. Yani Darüşşafaka'dan mezun olduktan sonra yoksulluk onun hayata atıldığı zaman yine bir handikap olmaya devam etmiyor mu?

ANTEL — Hayır etmiyor. Çocuklarımız yüksek okullarda da, üniversitede de çok iyi başarı gösteriyorlar. Küçük yaşlarda iyi bir çalışma alışkanlığını kazanıyorlar ve hayata da atıldıktan sonra —ki, İngilizce öğretim yapıldıktan sonra mezunlarımız yeni yeni daha hayata atılmışlardır— İyi yerlere tayin ediliyorlar ve hakikaten de başarılı oluyorlar.

İPEKÇİ — Zannedersem başarı oranınız da genel ortalamanın bir hayli üstünde değil mi?

ANTEL — Başarı oranımız, son sekiz seneyi alırsak, yüzde 90 ile yüzde 98'dir. Bu sene hazırlık sınıfları hariç, orta ve lise sınıflarının genel başarı oranı yüzde 98'dir. Hazırlık sınıflarında ise % 83 civarındadır başarı oranı.

İPEKÇİ — Bunu nasıl sağladığınızı sormak istiyordum. Yalnız daha önce tesbit etmek istediğim bir nokta var. Başarısız öğrenciler ne oluyor?

ANTEL — Bizim okulumuzda özel sınıf geçme yönetmeliğimiz uygulanır. Bu yönetmelik, Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dairesince onaylanmıştır. Öğrencilerimize haziran döneminde üç dersten bütünlemeye kalma hakkı tanınır. Güz döneminde bir dersten de başarısız olan öğrencinin okulla ilişiği kesilir, mecburi tasdikname verilerek başka okula nakli yapılır. Yani bizde hiç bir öğrenci sınıfını tekrarlayamaz. Biraz sert bir yönetmelik gibi gözüküyor, fakat orta öğretimde öğrenciler, biraz da kendilerine gösterilen müsamahayı rahatça kullanmak isterler. Ben eğer haziran döneminde üç ders yerine beş ders bütünlemeyi kabul etmiş olsaydım, belki beş dersten bütünlemeye kalacak talebe adedinin sayısı çok daha fazla olacaktı. Öğrencilerimiz, Yönetmeliğin bu kesin hükmünü bildikleri ve okulla hiç bir zaman ilişiklerini kesmek istemedikleri için, çalışmalarını buna göre ayarlarlar. İkinci bir faktör de, sınıflarımız çok tenhadır. Yönetmeliğimiz gereğince orta ve lise sınıflarında 35'den fazla öğrenci olursa şube açarız. Hazırlık sınıflarımızda da en çok 25 öğrencimiz vardır. Ayrıca öğrencilerimizin hepsi yatılıdır. Gündüzlü hiç bir öğrencimiz yoktur. Okulumuzda iyi bir disiplin vardır. Öğrencilerimizin hepsinin de yatılı olması da buna büyük bir âmildir. Ayrıca ara sınıflara biz öğrenci almayız. İlkokulu bitiren öğrenci 11 veya 12 yaşında giriş sınavına katılır. Bütün orta öğrenimini bizde yapar. Yani orta 2. sınıfa naklen bir başka okuldan gelmiş öğrencimiz yoktur. Binaenaleyh, okulun disiplinine adapte olma küçük yaşlarda başlar, sekiz sene bu böyle devam eder. Öğretmenlerimiz üzerinde titizlikle durularak seçilen tecrübeli, kıymetli öğretmenlerdir. İdarecilerin hepsi de full - time'dir. Çocukların problemleriyle teker teker meşgul olurlar. Okulumuzda büyük bir etüd salonu vardır. Öğrencilerimiz burada sessizlik içinde, derslerini hazırlarlar. Burada lûgat ve bir takım yardımcı kitaplar bulunur ve ayrıca öğretmenlerimiz nöbet tutarak çocuklarımızın derslerini hazırlarlarken karşılaştıkları güçlüklerde onlara yardımcı olurlar. Ayrıca 100 - 150 kişilik bir kütüphanemiz vardır. Bir grup öğrencimizde orada derslerini hazırlarlar. Ve oradaki yardımcı kitaplardan yararlanırlar. Bunlar daha ziyade büyük sınıf öğrencileridir.

Darüşşafakanın etüd salonu

İPEKÇİ — Spor, dinlenme ve eğlenme ihtiyaçları da öğrencilerin özel durumları dikkate alınırsa önemli bir ihtiyaç olarak beliriyor. Bunlar karşılanmış mı?

ANTEL — Okulumuzda öğrencilerimizin hepsi yatılı olduğu için beden eğitimi müfredatta derslerin arasındadır. Fakat onun dışında spor çalışmalarına ve eğitsel kol çalışmaları üzerinde büyük bir titizlikle duruyoruz. Bundan gaye, öğrencilerimizin boş zamanlarını, ilgilendikleri konularda değerlendirmek, ayrıca onlara lider vasfı kazandırmaktır. Yanılmıyorsam 20 kol faaliyetimiz vardır. Fen Kulübü, Meteoroloji Kulübü, Fotoğrafçılık Kulübü gibi.. Fotoğrafçılık Kulübünün bu sene Darüşşafaka Çemberlitaş Sanat Galerisinde 15 günlük bir sergisi de oldu. Öğrencilerimizin bu gibi faaliyetlerini destekleriz ve onların başarılı bir şekilde çalışmalarını teşvik ederiz. Her kolun başında bir rehber öğretmeni vardır. Bu rehber öğretmen, bir nevi öğrencilerin başvuracakları danışmandır. Spora çok önem veriyoruz. Hattâ bu sene kapalı spor salonumuz hizmete girdi. Çok güzel bir kapalı spor salonumuz var.

İPEKÇİ — Öğrencilerinizin bölgelere göre dağılım durumu nedir? Türkiye'nin her yerinden öğrenciniz var galiba...

ANTEL — Türkiye'nin her yerinden öğrenci alıyoruz. Yalnız ilkokulu bitiren öğrenciler, bir giriş sınavına tâbi tutuldukları için ordaki başarı durumu geldikleri ilkokulların ne derece titiz bir şekilde öğrencilerini yetiştirmelerine bağlı oluyor. Büyük şehirlerden okulumuza müracaat eden öğrencilerde başarı oranı daha yüksek oluyor. Fakat okulumuzda Türkiye'nin her tarafından, oran düşük olmakla beraber, öğrenciler vardır. Zaten bu Anadolu'dan gelen öğrenciler okulumuzda daimi olarak kalırlar, evleri burda olmadığı için cumartesi pazarı da okulda geçirirler. Onlara sinemaya veya tiyatroya gitme müsaadesi veririz. Bazen bir rehber öğretmen, bir grup öğrenciyi, piknik veya bir konsere götürür. Bu şekilde onların da hafta son'arını değerlendirmeye gayret ediyoruz.

İPEKÇİ — Efendim, Darüşşafaka için iki yeni uygulamaya geçildiğinden sözetmiştiniz. Dil eğitimi ve karma eğitim olarak. Bu yeniliklerden aldığınız sonuçlar ne oldu? Ben özellikle dil eğitimini merak ediyorum. Çünkü bildiğim kadariyle genellikle Türk liselerinden mezun olanlar bir dil bilgisine sahip bulunamıyorlar. Darüşşafaka bu alanda övünülebilecek bir istisna olmak durumuna gelmiş midir dil öğretimi bakımından?..

ANTEL — Büyük bir iftiharla söyleyebilirim ki, dil öğretimi çok başarılı olmuştur. Yalnız bunu Millî Eğitim Bakanlığının resmî okul ve liseleriyle Darüşşafaka'yı kıyaslamamak lâzımdır. Çünki bizde yabancı dille öğretim yapma müsaadesi verilmiştir. Resmî okullarda muayyen saat, ortalarda zannediyorum üç, liselerde beş saat yabancı dil öğretimi yapılır. Halbuki bizim okulumuzda iki sene hazırlık sınıfı vardır. Burda öğrenciler haftada 26 saat İngilizce öğrenirler.

İPEKÇİ — Yalnız İngilizce mi?

ANTEL — İngilizce ile beraber Türkçe, müzik, beden eğitimi ve resim dersi..

İPEKÇİ — Ben yalnız İngilizce mi derken, yabancı dil olarak İngilizce.

ANTEL — Yalnız İngilizce. İki sene haftada 26 saat, yani merkezi sikleti bu sınıfların yabancı dil öğretimidir. İki sene bu sınıflarda yabancı dil öğrendikten ve orta bire geçtikten sonra çocuk, liseden mezun oluncaya kadar fen ve matematik derslerini İngilizce olarak okur. Kültür derslerini Türkçe olarak okur. Binaenaleyh bizim okulumuzu Millî Eğitim Bakanlığının 1954 yılında açmış olduğu kolejlerle kıyaslamamız yerinde olur.

İPEKÇİ — Bu kolejlerden ve bu meyanda Darüşşafaka'dan mezun olanlar yabancı dili gerçekten öğrenebiliyorlar mı?

ANTEL — Efendim ben burda size öğrenebiliyorlar da desem bilmiyorum ne derece inandırıcı olacak. Bir iki misal vereyim. Bir defa bizden mezun olan öğrencilerimiz, Robert Kolej ve halen Boğaziçi Üniversitesi olarak da, giriş sınavlarına katıldıkları vakit, hazırlık sınıfına girmeden doğrudan doğruya birinci sınıfa giriyorlar. Yani bir yabancı dil hazırlığı yapmadan doğrudan doğruya sınıfa giriyorlar ve orda burslu okuyarak, ki orda burs alabilmek için muayyen bir vasatı tutturmak lâzımdır. Burslu olarak Robert Kolejden mezun olan öğrencilerimiz vardır. Henüz Boğaziçi'nden mezun olamadı, çünkü daha yeni kuruldu orası. Geçen sene mezun olan üç öğrencimiz devlet burs imtihanına girdi. Biri Kömür İşletmeleri hesabına İngiltere'de makine mühendisliği tahsil ediyor. Yabancı dilden hiç bir güçlük çekmedi ve İngiltere'deki mülâkat esnasında, mülâkatta bulunanların çok övücü sözlerini duyduk ve israrla öğrencimize, «yabancı dili den mezun oldu. Yine bugün Amerika'da dışarı çıktın?» diye defalarca sorulmuş. Bir diğer öğrencimiz Teknik Üniversite'den mezun oldu. Yine bugün Amerika'da burslu olarak doktora yapmaktadır. Hiç bir güçlük çekmemektedir. 1 - 1,5 sene gibi çok kısa bir zamanda, sıkı bir çalışma ile iki senelik bir mesaiyi bir seneye sığdırarak, devama mecbur olduğu derslerin imtihan'arını vererek muafiyet kazandı. Zannederim ki bunlar bizdeki yabancı dil öğretimi ve öğrencilerimizin yabancı dil seviyesi hakkında objektif birer misal olacaktır.

İPEKÇİ — Efendim, bu sonucu sağlamak için ders saatinin fazla olması ve bazı derslerin İngilizce öğretilmesi yeterli midir, yoksa bu sonucu elde etmekte sizi başarıya götüren başka faktörler de rol oynamış mıdır?

ANTEL — Muhakkak. Ders saatinin çok olması, lise ve orta sınıflarda fen ve matematik derslerinin İngilizce okunması büyük bir rol oynuyor bunda. Yalnız kullanılan metod yerinde doğru olmazsa veyahut o metod doğru bir şekilde uygulanmazsa ve bu saatler kifayetsiz öğretmenlerin elinde olursa bu netice elbette ki sağlanamaz. Biraz evvel de arzettiğim gibi, biz, öğretmen tayini hususunda çok titiz davranıyoruz. Hakikaten çok kabiliyetli ve uyguladığımız metodu tam lâyıkiyle uygulayan öğretmenlerle bu başarıyı sağlayabiliyoruz. Okulumuzda 13 yabancı uyruklu öğretmen vardır. Bunların ikisi Amerikalıdır. İngiltere'den gelen öğretmenlerin gayet tabii ki ana dili İngilizce olmayan çocuklara yabancı dil öğrettikleri için bunlar okulumuzda devamlı olarak uyguladığımız metoda tam intibak ediyorlar ve çok başarılı sonuçlar alıyoruz.

İPEKÇİ — Evet, bu başarıda uyguladığınız metodun da rol oynadığını söylediniz. Nedir bu metod?

ANTEL — Yabancı dil öğretiminde uygulanan metodu burda açıklamak biraz güç olacak. Kabaca şöyle söyleyeyim; çocuklarda bir defa İngilizce düşünmeyi ve İngilizce cümleyi kafasında tasarlayarak cevap verme olanağını sağlamaya çalışıyoruz. Mümkün mertebe tercüme metodundan ve sık sık ana diliyle mukayese yoluna gitmekten uzaklaşıyoruz. Çocuklar ilk geldikleri günden itibaren devamlı olarak sınıflarda İngilizce basit cümlelerden başlayarak yavaş yavaş İngilizcelerini ilerletiyorlar. Aynı zamanda bu yabancı dil öğretiminde, ana dili Türkçe olan çocukların karşılaşacakları güçlükler, yani İngiliz dili gramerindeki bizden çok farklı olan cümledeki kuruluşlar üzerinde titizlikle durup çocuklara bunları hazmettiriyor, öğretiyoruz.

İPEKÇİ — Kulaktan duyarak öğretilen araçlardan yararlanıyor musunuz?

ANTEL — Okulumuzda bir lisan lâboratuvarı var. Yalnız Kolejde olduğu gibi, hazırlık sınıflarında yalnız lisan lâboratuvarı ile ve o metodu uyğulayarak İngilizce öğretiyoruz. Sınıflarımızda İngilizce öğretmenleri muayyen kitapları kullanarak İngiliz dilini öğretirler. Biz lisan lâboratuvarını, lisan öğreniminde en az yardımcı vasıta olarak kullanıyoruz.

İPEKÇİ — Efendim, son olarak karma eğitimde yaptığınız denemenin durumu?

ANTEL — Karma eğitimden hakikaten çok memnuniyet verici bir sonuç elde ettik. Okulumuzda sadece iki seneden beri karma eğitime başladık. Yani hazırlık sınıflarında kızlarımız var. Bu sınıflardaki tutum, başarı, bâriz bir şekilde karma eğitimden evvelki zamandan farklı oldu. Şöyle ki, erkek öğrenciler umumiyetle nota pek fazla kıymet vermiyorlar. On'ar için sınıf geçme çok mühim. Şimdi kendi kendilerine yarışma, daha yüksek not alma, daha muntazam çalışma bu başarı alanında böyle oldu. Buna paralel olarak da sınıftaki davranış, tertip. Öğrencilerin birbirleri arasında konuşmada kullandıkları kelimeler. Bunların da çok olumlu sonuçları oldu. Kız öğrencilerimizde hiç bir yadırgama olmadı. Çünkü zaten ilk öğretim de karmadır, onun devamıdır. Bunlar orta öğretimde ayrılıyorlar, yüksek öğretimde tekrar birleşiyorlardı. Şimdi gayet normal bir şekilde ilk öğretimden sonra da orta öğretimi karma olarak yürütüyoruz. Bizim için memnuniyet verici sonuçlar bunlar. Bu çalışmalarımızda muhakkak ki Darüşşafaka Cemiyeti Yönetim Kurulu büyük bir anlayış içinde. Biz müsbet bilimlerde deneye çok kıymet veriyoruz. Yeni yaptığımız okul binasında lâboratuvarlarımız, gerekli araç ve gereçlerle donatılmıştır. Ve öğrencilerimizin fizik, kimya, biyoloji gibi derslerde deneylerini kendilerinin yapmalarına çalışıyoruz. Bu hususta bizi destekleyen gerek mânevî gerek maddi bakımdan Darüşşafaka Yönetim Kurulunu burda zikretmek isterim. Tabiî bizim diğer müesseselere nazaran çok avantajlı bir durumumuz var, biraz evvel arzetmiştim, 5 milyon 600 bin lira tahmini bütçemiz diye. O fasıllar arasında bütçede rahat bir transfer yapabiliriz. Yani eğer o seneki bütçede ders araç ve gereçlerine tahsis ettiğimiz miktarı, şu veya bu sebepten dolayı aşmak gerekirse, yahut iyi bir tahmin yapamamışsak, bir başka fasıldan arta kalan miktarı oraya rahatça transfer edebiliriz ve okulun herhangi bir para ihtiyacında uzun formalitelere lüzum yoktur. Cemiyete bir telefon etmek, bunu sağlamaya kâfi geliyor. Ve hakikaten bu büyük bir kolaylık idareciler için. Bilmiyorum siz, idarecilerin bu hususta ne kadar sıkıntılara düştüklerini bilir misiniz? Fasıldan fasıla transfer edemez. Bir fasılda kâfi derecede para vardır. İhtiyacı olduğu fasıl tükenmiştir. Eli kolu bağlıdır. Bu hakikaten büyük bir kolaylık oluyor bize. Ve ben 18 seneden beri Darüşşafaka'da çalışıyorum, insan içinde yaşarken farkında değil, fakat dışarı çıkıp da Darüşşafaka'nın yaptığı aşamalara bir yabancı gözüyle bakacak olursa, çok büyük aşamalar yapmıştır Darüşşafaka. Bugün diyebilirim ki Türkiye'nin en modern mekteplerinden biri haline gelmiştir. Çocuklarımızın her türlü konforu burda sağlanıyor. Burda konfor dediğim zaman hiç bir vakit lüksü kasdetmiyorum. Benim için bol ışıklı bir etüd salonu bir konfor değildir, bir ihtiyaçtır. Kâfi miktarda duş, çocukların sık sık rahatça yıkanabilmeleri için yapılan duş benim için lüks değildir. Konfor dediğim zaman bunları kasdettim. Bu imkânlar Darüşşafaka'ya sağlanmıştır. Bir ahenkle çalışıyor Yönetim Kurulu ile Darüşşafaka okul idarecileri ve öğretmenleri. Hiç bir şekilde de öğretim ve eğitim hususunda Yönetim Kurulunun en ufak bir müdahalesi olmaz. O tamamiyle idareci ve öğretmenlerin ihtisası olarak kabul edilmiştir Yönetim Kurulumuzca.

İPEKÇİ — Teşekkür ederim, başarılar dilerim.